

Szerkesztési iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-6 szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ----- 24 kor.
Félévre ----- 12 :
Negyedévre ----- 6 :
Egy órára ----- 3 :
— Egyen szám ára 9 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetői irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1900.

XXIX évfolyam. 46. szám.

Hétfő, február 26.

Rónay Jenő főispán a telepítésről.

(Folytatás.)

Nagybecskerek, február 26.

II. Magántelepítés.

ad 2. Nem állami birtokoknak telepítési célokra való felhasználása mindama állami kedvezményeknek megadásával volna megkönnyítendő, mely kedvezmények az állami telepítésnél nyújthatnak, így pld. illetékmentesség, bizonyos időn át adómentesség, a parcellázásnak állami közgekkel való ingyenes teljesítése; a magántelepítésnél, a vételár beszerzésének közvetítése, szavatosság vállalás és a fentebbi kedvezmények nyújtása által, ha a telepesek önmaguk óhajtanak ingatlant szerezni.

ad 3. A magántelepítés engedélyhez kötendő.

ad 4. A telepesnek adandó terület minimuma és maximuma törvényileg megállapítandó, mert egy bizonyos minimumon alul a telep létbiztonságot nem nyújt és bizonyos maximum után pedig megszűnik telepítés lenni, hanem immár oly jogügylétté válik, melynél az eladóként szereplő, többé a vevő érdekeit gondozni és támogatni köteles nem lehet és éppen ezért a középirtokok alapítása a telepítés keretéből kivonandó lenne.

A munkástelepek felállítása magánosok részéről éppen úgy mint a magántelepítés, a föltételek a körülmények és a befogadandó munkástelepek mérlegelése után, szintén hatósági engedélyhez kötendő.

ad 5. és 6. A telepítő a telepeseknek egyetemleges kötelezettségtől föltétlenül eltiltandó, valamint lehetőleg mellőzendő többféle vallásfelekezetteknek vagy nemzetiiségeknek együttes letelepítése.

ad 7. Az 1894. évi V. t.-c. 3, 5, 6. és 7. §-aiban körülírt kötelezettségek a magántelepítésnél is célszerű alkalmazást nyerhetnek, mégis, miután a magántelepítés engedélyezés alá esnek és engedélyezés előtt a telepítés föltételei is elbírálás tárgyát képezendik, törvényileg ilyes kikötéseket, mint az engedély megadhatóságának esetleg felesleges akadályait, szentesíteni nem kellene, mert elképzelhetők oly viszonyok, hogy egyik vagy másik jelzett megszorítás nélkül is megnyugvással engedélyezhető a különben emberbaráti szeretettől vezérelt magántelepítés, melynek direktívumát a kikötött hatósági engedély eléggé biztosítani képes.

ad 8. Tekintettel arra, hogy telepítés csakis a telepesnek vagyonszerzési szándékát biztos eredményhez vezetni alkalmas föltételek mellett foglalna a jövőben helyet, — a telepesnek esetleges kizárását, kevés formassághoz kötött, könnyűvé kell tenni. A telepes kizárását a közigazgatási hatóság hatáskörébe kellene utalni és föltétlenül elrendelni, ha a telepítési kötelezettségeknek meg nem felel, ha erkölcselen vagy tékozló életet folytat, ha magát valamelyes államrend, vagy társadalomellenes mozgalomban való részvétellel adja, stb.

ad 9. A telepbirtoknak tulajdonjoga a telepesnek a teljes megváltásig nem volna átadandó és így annak megoszthatósága önmagától kizárva lévén, sem ez, sem a birtokvédelmi szempontból különleges intézkedésre szükség nincsen.

ad 10. és 11. A magántelepítés állami támogatása és a hitelgény kielégítése tekintetében a válasz az ad 2. adott feleletben foglaltatik.

III. Állami telepítés.

ad 12. Az állami telepítés föltétlenül külön telepítési alaptól volna eszközözendő, azonban az alap feletti rendelkezés kizárólag a nm. m. kir. Földmiveltügyi miniszter hatáskörébe engedendő át,

ad 13. Telepítés céljából alkalmas területet ottan kell keresni, ahol található és így ha az állami erdőbirtokoknak egy része telepítésre használható, ugyanazt ezen célra felhasználandónak is tartom és ez irányban nem osztom azoknak nézetét, kik a telepek felállításának helyét bizonyos hazafias szempontokból megállapítandónak vélt területek korlátain belül találják csak megválaszthatóknak, mert a magyar fajnak ellentálló képessége és szívóssága sokkal ismertebb előttem, mintsem hogy az önerejéből való megélhetésnek módjával ellátott magyar földmivest a nemzeti elfajulástól félténem, de mert másrészt az okszerűen létesített telepek lakóit az államhatalomtól annyira függőnek és biztos jövőre számítható oly jómódonak óhajtanám tudni, hogy fajunknak erős oszlopai, terjesztői legyenek. De nem tartom szükségesnek másrészt, hogy a telephelyek célzatosan nemzetiiségek lakta vidékekre helyeztessenek, mert a jómódu magyar fajnak felszívó képessége a tapasztalat szerint határokat alig ismer és éppen úgy fogja nemzeti miszsióját teljesíteni, ha a magyar alföld szomszédóságában állittatik föl, mintha a nemzetiiségek lakta vidékekre szórványosan helyeztetik el.

Magyar telepeket, egészséges magyar telephelyeket oda kell állítani, a hol az anyagi lételt a telepesnek biztosítani lehet, ez nézetem szerint feladata az államnak, a társadalomnak, — az önkénytelenül végzett hazafias misziót azután a telepesre és a felügyelő kormányhatalom bölcseségére kell bízunk.

ad 14. Minden mód és így az államjavaknak telepítésre alkalmas magánbirtokokkal való elcserelése is felette kívánatos, csak hogy a hazafias telepítés munkája minél nagyobb terjedelemben és minél gyorsabban keresztülvihető legyen.

ad 15. Az erkölcsi testületeknek ingatlanai állami telepítés céljaira törvényes kisajátítás útján minden körülmények között megszerzendők volnának, mert az erkölcsi testületeknek nem képezheti feladatát a gazdaság tüzése és mert tapasztalatszerűleg a társas rendelkezési jog mellett, éppen ezen ingatlanok, óriási nemzetgazdasági károsodással nem kezelhetők úgy, miként azok éppen a telepítés útján értékesíthetők lennének.

ad 16. Az állami telepes megválasztásánál az illető egyén vagyoni képességét bírálat alá csak annyiban tartom veendőnek, a mennyiben vagyonosabb egyedeket a telepítés kedvezményében részesítendőnek nem tartok. — Az állami telepesnél az erkölcsi magaviseletre, józanságra, szorgalomra, értelemre és egyéni becsületre helyezném a fösúlyt.

A telepítés föltételeit akként vélem ugyanis megállapítandónak, hogy a telepesnek vagyonszerzési szándéka, ha csak magát a kizárásra nem teszi érdemessé, okvetlenül sikerüljön, ily föltételek mellett pedig a telepesnek előzetes vagyoni erejére sulyt fektetni felesleges.

A középirtokok alakítását célirányosnak, hazafias szempontból a telepítésnél talán fontosabbnak tartom, de a középirtok alakítását az ad 4. alatt adott

válaszom szerint a telepítés keretéből kivonandónak tartanám.

Állami munkástelepeket leginkább csak vagy parcellázással, vagy telepítéssel kapcsolatban kellene és lehetne felállítani, mindenesetre azonban meg volna határozandó azon százalékos arány, melyben a telepesek vagy parcellát nyertek a munkásteleppel birókhoz állhatnak. Allíthatók lennének állami munkástelepek még nagyobb iparvállalatokkal kapcsolatban, az ott szükséges munkások számarányában. Az állami munkástelepek felállítása különben szabad, míg a magánmunkástelepek az ad 4-re adott válasz szerint engedélyhez kötötten engedhetők csak meg.

ad 17. Az 1894. évi V. t.-c. módosítására nézve javaslatom végezetében fogom nézetemet előadni.

IV. Parcellázás.

ad 18. A birtokparcellázás ottan, hol azt a parcellázók egyeteme, vagy még inkább maga a község óhajta közvetíteni, állami támogatásban részesítendő de csak akkor, ha a parcellázásnak föltételei az ellenőrző és a helyi viszonyokkal ismerős közigazgatási hatóságok által megfelelőknek, előnyösöknek találtattak. Az állami segély módja ad 2. számú javaslatban foglaltatik.

ad 19. Az egyes parcellák minimuma és maximuma az ad 4. szerint volna megállapítandó és csak oly parcellázások volnának állami teljes támogatásban részesítendő, melyek legalább 100 parcellát ölelnek fel, míg az illeték és adómentesség kisebb parcellázásoknak is megadandó volna.

ad 20. Az ad 19. a. tárgyalatott.

ad 21. Az állam által teljes mérvű támogatásban részesített parcellázásnál se a tulajdonjog, se az örökösödési jog tekintetében intézkedés nem szükséges, mert ennél is, mint a telepítésnél a tulajdonjog a teljes megváltásig a régi és illetve a parcellázónak volna fentartandó.

ad 22. Az ad 2. a. adott válaszban foglaltatik. (Folytatjuk.)

A moravicai kerület választói mintegy 800-an szombaton Jászenszky Béla nagybirtokos elnökele alatt gyűlést tartottak, mely alkalommal melegen emlékezvén meg néhai Szolcizai Jovánovich Szilárd elhunyt képviselőjöknek érdemeiről, igaz részvétüknek jegyzőkönyvileg adtak kifejezést s egyuttal felhasználták az alkalmat, hogy Széll Kálmán miniszterelnök iránti ragaszkodásuknak sürgönyileg kifejezést adjanak és őt üdvözöljék. Ezután elnök s többek indíányára nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy képviselőjelöltjükül dr. Manassy megyebeli murányi nagybirtokost és főispáni titkárt léptetik fel, kiért azonnal deputációt is küldtek. Dr. Manassyt lelkes éljenzésekkel fogadták, ki megtartotta programbeszédjét, melynek bevezetéseként igen meleg szavakkal emlékezett meg az elhunyt képviselőről. Kifejtette, hogy szívvel és lélekkel ragaszkodik a szabadelvű párthoz s a kormányhoz, dicsőítette Széll Kálmán politikáját, mely Deák Ferenc tradícióján épült fel, hangsúlyozván, hogy mind közigazdasági, mind pedig nemzeti ügyeinkben azt tartja a legjobbnak. Megköszönvén a választók bizalmát, a jelöltséget elfogadja. Ugyanazon beszédet németül is elmondotta, P o p o v tanító pedig román és szerb nyelven is tolmácsolta. A jelölt, ki Murányi Ignácnak, Temesvármegye volt főispánjának unokája, teljesen kinyerte a megyebeli rokonzenvét, megnyerő személyisége a legjobb benyomást keltette a választók körében. Megválasztatása teljesen biztos. A jelölésről az értekezlet értesítette báró Podmaniczky pártelnököt is.

A kaszinó közgyűlése.

Nagybecskerek, február 26.

A nagybecskereki kaszinó-társulat tegnap délelőtt tartotta Franz J. L.-nek, a buzgó és fáradhatlan igazgatónak elnökleite alatt közgyűlését, a mely alkalommal egészen megtelt a nagyterem előkelő közönséggel.

Elnök bejelenti, hogy a választmány az ügyészi állásra dr. Demkó Pál utódja gyanánt dr. Annau Ernőt helyettesítette, majd áttér a csütörtöki estélyekre, a melyek nem voltak a lefolyt évben látogatottak. Az átalakított helyiségeket azonban a közönség sűrűen vette igénybe s így Marcoin a magasabb bér mellett is meg lehet elégedve. A folyó évben a nagytermet szándékoznak tapetiroztatni s a mennyeiben a költségvetés megengedi, új székeket és asztalokat szereznek be, ha a tagdíjak és hátralékok jobban folynak be.

Miután a kaszinó kebeléből alakult dalárda feloszlott, a választmány a zenekedvelők egyesületének megkeresésére elhatározta, hogy a filharmonikusoknak mérsékelt ár mellett engedje át a termet, hogy ez uton is hozzájáruljon a társasélet fejlesztéséhez. A 29. gyalogezred bucsu-estélye alkalmával a termet pláne ingyen engedték át, nemkülömben a Lauka-jubileumi lakomának is.

A helyiségek átalakítására felvett 3000 frtból 500 frtot törlesztett a kaszinó.

Az alapszabályok 17. §-ának m) pontja intézkedik, hogy a választmányának jogában áll a közgyűlés által választott tisztikar és számvizsgáló bizottság egyes tagjait akadályoztatásuk esetén a legközelebbi közgyűlésig helyettesíteni, miután megtörtént tavaly, hogy úgy az igazgató, mint az aligazgató távol volt s több választmányi tag az ülés egybehívását kérte. A jegyző tényleg megtette ezt s a gyűlésen a választmány egyik tagja elnökölt.

Ezen intézkedés ellen közbevetett felebbezés folytán indítványozza azért Franz elnök, mondja ki a közgyűlés határozatilag, hogy az említett 17. §-t így értelmezi: „hogy kivételes esetekben az igazgató és aligazgató távolléte s illetve akadályoztatása esetében ha 3, vagy több választmányi tag ülés egybehívását sűrűsösen kéri, az ilyen a jegyző által egybehívott ülésen a jelenlevők által választott egyik választmányi tag helyettesíti az igazgatót, mint elnököt.”

A kaszinó ily értelemben is határoz.

A mindenre kiterjedő figyelemmel és finom tapintattal összeállított jelentést a közgyűlés hangos éljenzéssel fogadta, azután tudomásul vette a pénztárnok jelentését, úgy neki, mint a számvizsgáló bizottságnak megadta a felmentvényt, majd pedig elfogadta és jóváhagyta az 1900-iki költségvetést.

Knyaskó Lajos könyvtáros jelentése szerint a könyvtár 816 műből áll 4522 korona 12 fillér értékben. Vétel útján szereztetett 141 mű 182 kötet 367 kor. 60 fill. értékben. Bekötöttek 76 kötetet 56 kor. 30 fill. értékben. A könyvtárra az év folyamán 423 koronát és 90 fillért adtak ki. 54 tag 1530 könyvet vett ki. A leltár pontosan fel van véve és a közgyűlés határozatának megfelelően 20 fillérért árulják.

Franz elnök ezután úgy a saját, mint a tisztikar nevében lemond, mire Lauka Gusztáv korelnöksége alatt és indítványára a tisztikart egyhangulag választják meg. Örvedetes, hogy a vigalmi bizottság ezuttal mind fiatal emberekből áll, a kik bizonyára nagyobb animóval látnak majd hozzá a mulatságok rendezéséhez, mint az eddigi házasok.

A választások eredménye a következő:

Tisztikar: Franz J. L. igazgató, Reitter Oszkár aligazgató, Keresztes Aladár pénztárnok, Knyaskó Lajos könyvtárnok, dr. Nónay Pál háznagy, dr. Annau Ernő ügyész, Szávits Sándor jegyző.

Választmány: Dr. Brájjer Lajos, dr. Grandjean József, dr. Mihálovits Ödön, dr. Klein Mór, dr. Plechl Szilárd, dr. Stassik Ferenc, Serdits György, dr. Végh Lajos, Alföldy Ede, Weisz Izidor, Szabó Ferenc, Hajda Géza.

Számvizsgáló bizottság: Oldal Antal, Heral Sándor, Grandjean Ede.

Könyvtáribizottság: Lauka Gusztáv, dr. Brájjer Lajos, dr. Klein Mór.

Vigalmi bizottság: dr. Demkó Endre elnökleite alatt Marton Andor, Lükő Barna, Bárdy István, Teszling József, Teszling Ferenc, Hartl Jenő, Franz József, Enyedy Béla, Weiner Henrik, dr. Pollák Győző, Semsey Gyula.

A költségvetés tételei koronákban kifejezve a következők: Tagdíjak 3200, hátralékos tagdíjak 400, jegyvényesek és kültagok 448, kártyapénz 1800, teremdíj 800, pince és tekeasztalbér 2100, újságok eladásából 120, különféle 40. Kiadások koronákban: házbér 1240, szolgák fizetése 1720, hirdapokra 1000, könyvtárra 300, fűtés 1000, világítás 1000, kártyabeszerzés 400, telefon 60, irodaátalány 240, váltótartozás törlesztésére 1200, a nagyterem tapetirozására és néhány új butor beszerzésére 700, különfélekre 982.

A közgyűlés Franz elnök elttetésével ért véget.

HIREK.

Tájékoztató.

Február 27. Kerékpár-egylet vig estélye.

A gőzfürdő mindennap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hőlgyek részére kedden és pénteken d. u. 5 $\frac{1}{2}$ óráig; ugyanazon napokon 4-től 7-ig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7 $\frac{1}{2}$ óráig nyitva marad.

— Személyi hir. Rónay Jenő főispán ma hivatalos ügyben elutazott Nagybecskerekre.

— Kinevezés. A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Szontagh Hugó nagyikindai törvényszéki bírót a VII. fizetési osztályba sorozott bírónak nevezte ki.

— Jutalom erdőösítésért. Aracs és Dolova községeket a földmivélségi miniszterium jutalomban részesítette az 1899. év folyamán önként teljesített beerdősítéséért a kopár és vizmosásos területeknek, nevezetesen Aracs község ezen fáradozásáért 48 korona, Dolova község pedig 32 korona állami segélyben része ittetett. Szolgáljon a két megjutalmazott község dicséretes tevékenysége például mindazoknak, kiket hasonló tevékenység illet meg s egyáltalán biztatónak azon fáradozóknak, kik hasonló téren hasznos munkálkodást fejthetnek ki.

— Megnyílnak az ovodák. A városunkban uralkodott vörheny-járvány miatt bezárt ovodák több mint két havi szünetelés után f. évi március hó elején újból megnyílnak. Dr. Dellimanics Lajos alispán ugyanis felhívta Nagybecskerek város rendőrkapitányát, hogy miután a hozzá még e hó elején beterjesztett kimutatás szerint a vörheny-járvány a város területén teljesen megszűnt, úgy az állami, mint az egyesületi ovodák megnyitását f. évi március elsejéig okvetlen foganatosítsa. Egyben felhívja a rendőrkapitányt, hogy a megnyitás előtt az összes ovodák alapos kitisztítása és fertőtlenítése iránt intézkedjék.

— Az örökimádás templomra folytatólag befolyt:

Dr. Brájjer Lajosné gyűjtése	4 kor.	— fill.
ugyanattól a perselyben	" 23 "	15 "
N.-sz. miklósi perselyekből	" 45 "	2 "
Klekki templom perselyéből	" 13 "	16 "
Bugarosky Vukoszava és		
Vlaskalics Mariska gyűjt.	" 32 "	30 "
Paul Agostonné	" 6 "	— "
Kriszt Hermin és Janka	" 37 "	60 "
Waberer Iona	" 7 "	40 "
Időközi kamatok	" 23 "	5 "

Összesen 191 kor. 68 fill.

Hozzá az eddigi 4135 kor. 98 fill.

Eredmény 4327 kor. 66 fill.,

ezt terhel kiadás 115 kor. 66 fill.,

Maradvány 4212 kor. 00 fill.,

ezen összegből 4000 korona a központba szállítottatott, 212 korona pedig tovább is gyümölcsözőleg elhelyezve marad.

— Március idusán a nagyikindai polgári dalegyesület nagyobb szabású ünnepélyt rendez. Az ünnepély műsorát a következőkben közöljük: 1. „Hymnus.” Eneklí a polgári dalegyesület. 2. Ünnepi beszéd, magyar nyelven tartja Mayer Ker. János. 3. Ünnepi beszéd, német nyelven tartja Sziller Károly. 4. „Nemzeti zászló.” Eneklí a polgári dalegyesület. 5. „Március idusán.” Szavalja Balogh István. 6. „Talpra magyar!” Petőfi Sándortól, Szavalja Agh Károly. 7. „Talpra magyar,” szövege Petőfi Sándortól. Eneklí a polgári dalegyesület. 8. „Magyarország nem volt, hanem lesz.” Alkalmi beszéd; tartja Balázs Jenő. 9. „Szózat.” Eneklí a polgári dalegyesület.

— A kövezési bizottságból. Szombaton délután fél 4-kor ismét ülésezett a kövezési bizottság a városházán. Dr. Grandjean József polgármester elnökleite alatt jelen voltak: Machalek János, Reitter Oszkár rendőrkapitány, Mattanovich György városi jegyző, Jacoby Gábor városi mérnök, Kupuszárovnics Miklós városgazda, Marinkov Pál és Nasztics Pál. Elnök polgármester előterjesztette Reitter Mór kövezési vállalkozónak pótlólag beadott kérvényét, melyben nevezett vállalkozó ajánlkozik az 1900. év folyamán szükségeltető kövezési munkákat még a folyó évben foganatosítani, és pedig 24.000 kor. erejéig úgy, hogy a város csak 1901-ben tartozék három részletben teljesíteni az egész kereseti összeget. Vagyis az ajánlat nem egyéb, mint egy felhívás kövezésre, a melyet a vállalkozó hitelben is hajlandó elvégezni. Ha a város elfogadja ajánlatát és 1901-ben három részletben fizet, úgy kamatot egyáltalában nem számít, ha azonban csak 1901. dec. 31-ike után fizetne, ebben az esetben 5% os kamatot számítana. Tekintettel, hogy a városnak a f. évre csupán 4000 korona áll rendelkezésére, amiből új burkolatok lefektetését nem lehet eszközölni, tekintettel továbbá, hogy vállalkozó a tavalyi egység árak mellett hajlandó elvállalni a kövezést, ami a városra nézve előnyösnek látszik, a bizottság a kérvényt pártolólágg terjeszti a közgyűlés elibe és ha elfogadtatik, indítványt tesz, hogy legelőbbben a vásártéren elvonuló kövezett szalag szélességek ki 10 méteresre és azután az egész Petrovits-utca kapjon új kövezetet.

— Adakozások a Petőfi-házra. (18. Folytatás.) Kleinsz János gyűjtése Mokrinban: Kleinsz János, Löwy Adolf 1—1 kor., Randl Ferencné 40 fill., összesen 2 kor. 40 fill. — Dr. Kohn Bernát gyűjtése: Dr. Kohn Bernát 4 kor., Koveindl József 1 kor., összesen 5 kor., Franz János gyűjtése: Franz János, Kurtz József, Marquis Bernát, Kreuler Márton 1—1 kor., összesen 4 kor. — Fischer János gyűjtése Nákófalván: Fischer János 1 kor., Kemper Péter, Schirmann Ferenc, ifj. Kemper Péter, Hochenfelder Péter, Fischer Péter 20—20 fill., összesen 2 kor. — Deffert Miklós gyűjtése: Deffert Gáspár, Kuhn Károly, Agh János 1—1 kor., Burg Jakab, Deffert Miklós, Hunyár Gusztáv 60—60 fill., Schöidl János 80 fill., Ernő Péter 50 fill., Fuchs Miklós 40 fill., Hiller János, Schreiner Ferenc, Fischer Miklós 20—20 fill., összesen 7 kor. 10 fill. — Ooppelz Péter gyűjtése: Blasmann Péter 40 fill., Kristóf Henrik, Kahlesz Ferenc, Schirmann Péter, id. Kahlesz Ferenc, Blasmann Miklós, Heinrich József, Blaske János, Schirmann Mihály, Heidenfelder Mihály, Teppert Ferenc, Fuchs Péter, Weber Antal, Weber Péter, Küchel Antal 20—20 fill., Kemper Henrik, Mardesacker Péter 16—16 fill., Ooppelz Péter 14 fill., Marx Péter, Kahlesz Bernát, Kemper Miklós, Anton Károly, Kahlesz József, Burg Gáspár, Nickels Antal, Wagner József, Fohsz Ferenc, Heinrich Miklós, Küchel Péter, Salz Anna, Schork János, Fuchs János 10—10 fill., Kemper Erzsébet 14 fill., összesen 5 kor. 20 fill. — Seiler Miklós gyűjtése: Seiler Miklós, Haraszty Sarolta 60—60 fill., Hokinger Lajos 1 kor., Weber András 40 fill., Ismeretlen, Paty Henrik 30—30 fill., Muttlányi Sándor, Kemper János, Wagner Ferenc, Kemper Károly 20—20 fill., összesen 3 kor. 90 fill. (Folytatjuk.)

— Menetrend-változás. Mint értesülünk, a torontáli h. é. vasutak nagybecskerek—temesvári vonalán a már a lapunkban is közzétett s folyó évi március hó 1-ével életbe lépő új menetrend szerinti vonatokon kívül egyelőre visszavonásig még egy-egy új vegyes vonat fog forgalomba helyezettetni. Ezen új vonat indul N.-Becs-kerek—Bégapartól délelőtt 9 óra 24 perckor, érkezik Temesvár Józsefvárosra délután 1 óra 22 perckor; visszafelé indulás Temesvárról: délután 5 óra 41 perckor, érkezés N.-Becs-kerek—Bégaparra éjjel 10 óra 18 perckor.

— Az ingyenes utas. Kis Béla Budapestről Nagy-Becs-kerek felé igyekezőn, Szegedről Nagy-Kikindáig jegy nélkül utazott, miért is bevitték a nagyikindai rendőrkapitányi hivatalba, ahol kikérdezték ki és miltéte felől. Egész szárazon és komolyan adta elő, hogy ő „bolond,” nem tudja honnan jön, csak annyit tud mondani, hogy Budapesten volt kórházban, elmegyógyintézetben, hogy az uton valaki elszedte a pénzét s hogy Nagybecskerekre akar utazni. A szegény elmebeteg Aradára kísérték fivéréhez, Kis Kálmán ref. lelkészhez.

— Kerekkeri kereteket fokozottabban kaszinó lesz. Bele

— Tölös temesvári kesztőjének imponáns nyugalmát meg a közönség, ki minden mekei immetetési becskerék lása, szép beszéde k rokonokat

— baton es az Ellmer jelenlétében a rendezés a közönség előadás a folyton rendezés nagyobb vegyes oly összev két szám ismételni.

Trillinge Trillingek kifogástalan Stramp! életképet.

nevetésből két unca Schneider)

masics Sándor kellemes ismételni.

leiden” cím melynek bizonyítja

ismételtet precíz vez és Mayer

összhang szerető b

„Marianka kivette Dv

böven ki Oszuszkya Marianka

partnere, Baierle u Marianka

tánca pe ért vége

— Kolyanform eltt enl már bevi az ébredt

egyre ma mámoros sem tud

aludni, es hajnali szeszedi

imbolygá vágygyak

rikácsolb álmos cig azt a du

Minde Es

lel, csuro kedvvel.

ettite, m is táncra

mely csak kedett le

utolsó tá Hazt, es

nali álme — egy tá

zódja is szik abba

vázó szer siessen, r

hez: vég

— Kerékpárosok vig estélye. A nagybecskerek kerékpár-egylet holnapi estélye iránt egyre fokozottabb az érdeklődés s mint értesülünk, a kaszinó holnap az előkelő világ találkozóhelye lesz. Belépti díj személyenként 3 korona.

— Temetés. Módosról írják: Lendvai Miklós temesvármegyei tb. főjegyző, a „D. K.” szerkesztőjének édes anyját tegnapelőtt a közönség impozáns részvétnyilvánulásai közt helyezték örök nyugalomra. Több száz főre menő közönség jelent meg a közbecsülésben állott derek matróna temetésén, ki egész életét gyermekeinek szentelte és minden büszkeségét abba helyezte, hogy gyermekei immár hasznos tagjai a társadalomnak. A temetési szertartásokat dr. Klein Mór nagybecskereki főrabbi végezte, ki magas szárnyalású, szép beszédet tartott az elhunyt felett; beszéde könyvekig meghatotta nemcsak a gyászoló rokonokat, hanem az egész közönséget.

— A munkásképző-egylet jux-estélye. Szombaton este zajlott le a munkás-egylet jux estélye az Ellmer-féle vendéglőben óriás számú közönség jelenlétében. A szépen összeállított műsor, mely a rendezőség jó ízlését dicséri, teljesen kielégítette a közönség igényeit, mert egyik mulattatóbb előadás a másikat követte, úgy hogy a közönség folyton kacagott a komikus előadásokon. A rendezőség a műsört titokban tartotta, de annál nagyobb meglepetést szerzett a közönségnek. A vegyes kar Nocker János vezetése mellett oly összevágóan és szépen énekelt, hogy mind a két számot viharos taps követte, sőt meg kellett ismételní. A már évek óta nem hallott és látott „Trillinge” óriás tetszést aratott, az ismert Trillingék: Andel, Neumann és Knopf urak kifogástalanul adták elő. A „Hampl, Pampl és Strampl” a katonaeletről nyújt igen humoros életképet. A közönség sohasem fogyott ki a nevetésből, a mint az őrmester Strampl (Molnár) két ujoncát Hampl t és Pampl t (Dvorzsák, Schneider) a katonaiskolában leckéztette. Termasios Sándor a „Mandolin-szerenád”-ot énekelte, kellemes lágy hangjával, ezt is meg kellett ismételní. Mayer Antal ur a „Schusters Liebes leiden” című komikus magánjelenetet adta elő, melynek prózai része ép oly jó volt, mint éneke, bizonyítja az a körülmény, hogy a közönség ismételtette vele. A „Burenlied”-et Nocker ur precis vezetése mellett Andel, Neumann, Knopf és Mayer urak énekeltek kifogástalanul, és szép összhanggal adták elő a dalt a bátor és hazaszerető burokról. A műsor utolsó száma a „Marianka és a Verliebte Venzel” volt. Itt is kivette Dvorzsák (Venzel) a maga részét, melyért bőven kijutott neki a tapsból. Mariankát Oszkyné adta; egy igazi, kosztümirozott Marianka volt, ki bátran állta meg helyét partnere, Venzel mellett. A nyugalmazott őrnagyot Baierle ur adta; neki csak kis szerep jutott Marianka és Venzel mellett. 11 órakor a fiatalság táncrea perdült, mely csak reggel 6 óra tájt ért véget.

— Karnevál herceg halála. Karnevál herceg olyanformán tántorog már, mint a mulatsággal eltelt emberek szoktak úgy hajnal tájon, amikor már bevillant a táncterem színes üvegtábláin az ébredő szürkület. Az érzékei tompulnak s egyre magasabb tetőfokra hág a pezsgő gőze mámoros ágyában. Egy-egy leheletszerű ásitást sem tud már elfojtani, szinte leri arcáról a vágy: aludni, csak aludni, hej mert édes az álom, a hajnali álom. De azért a másik pillanatban összeszedi még magát s csöndes, alig észrevehető imbolygással keresi fel a táncosnőjét s beteges vágygally öleli körül ringó derekát. Rekedtre, rikácsolóra válik a hangja, mikor odakiáltja az álmos cigánynak: no még egyszer azt a nótát, azt a duhaj veszekedett nótát:

... Ugy szokott az lenni,
Mindenféle szerelemnek vége szokott lenni...

Es járja gyűrött ruhájában, elázott ingmellettel, csuromvíz ingallérral szilajon, veszekedett kedvvel. Egy-egy fordulónál pedig úgy tetszik előtte, mintha a körülötte bóbiskoló gardedámok is táncrea kelnének egymással, a fényes luszter, mely csak úgy öntötte ragyogását, lassan ereszkedett le a plafonról... Azután vége... az utolsó tánc már erőltetett, ez összetöri a testet. Hazá, csak baza... pihenni, aludni édes hajnali álmat... Holnapra lezajlanak a bálók — egy farsang története. Az utolsó perceit tobzódja is a könnyelmű, léha herceg, azután lefekszik abban a percben, amint megcsendült a hamvazó szerdai barangszó. A ki tehát mulatni akar, siessen, mert a farsang is hasonlít a szerelemhez: vége szokott lenni.

— Sakkverseny. A Nagybecskerekben jelenleg folyamatban levő sakkverseny állása a következő: Dr. Krsztonosics Jenő 8, Rottenberg Henrik és Virágh Vilmos 6½, Kálmán Mór, Rottenberg Jakab és Wertheimer Béla 5-5, Eckfeld Mór és Eckstein János 4-4 egységert nyert. Legközelebbi játékidő: csütörtök, esti 8 óra, amikor a versenyt előreláthatólag be is fejezik.

— Kikelet. A borongós, nedves, hideg tél bucsuzni készül és küszöbön van már a meleg, rügyfakasztó kikelet, a tavasz. Az égboltozat teljesen kitisztult. Pár nappal ezelőtt még hideg szél süvített az utcákon, szítálva hullt az eső és komor felhődarabok uszáltak a magasban. Aztán egyszerre felszáradt a földről a nedvesség, eloszlottak a felhődarabok, kéken mosolyog az ég és aranszinben ragyog mindenfelé a napsugár. Szin, melegség van a levegőben, amely kicsalja az embereket a bezárt szobákból a szabadba. Az utcák megnépesednek s szép asszonyok, fiatal leányok sokasága járja a korszót, amely mindig legkedvesebb sétatéje tavasszal az uri társaságnak. A sötét színű ruha sem dominál többé. A derűs, világos szín az uralkodó s rajta sok sok virág. Imitt amott feltűnik olykor egy-egy napernyő is. Minden hirdeti a kikeletet, a tavaszt, amely közeledik, jön gyorsan s már itt van, bár nem lehetetlen, hogy egy kis tél még elébe kerül.

— Állatbetegségek. Torontálmegye állatbetegségeinek legutóbbi statisztikája, mint a „Földművelési Ertesítő” közli, a következő:

Veszettség:
perjámosi j. Lovrin 1 u.
törökkanizsai j. Csóka 1 u., Torontál-Józseffalva 1 u.

Takonykór és bőrféreg:
bánlaki j. Ürményháza 1 u.,
nagybecskereki j. Béga-Szent-György 1 u., Perlasz 1 u., Rudolfsnád 1 u.,
pancsovai j. Glogon 1 u.,
perjámosi j. Perjámos 1 u.,
törökbecsei j. Aracs 2 u., Melence 1 u.,
zombolyai j. Nagy-Tószeg 1 u.
Nagy Becskerek v. 4 u.

Rühkór:
antalfalvi j. Czrepája 1 u., Ozora 1 u.,
bánlaki j. Bánlak 23 u., Nagy-Margitta 1 u.,
nagyszentmiklósi j. Nagy-Ósz 1 l., Nagy-Szent-Miklós 1 l.
törökbecsei j. Melence 1 u.

Sertésvész:
bánlaki j. Nagy Gáj 1 p., Partos 1 u., Zichyfalva 1 m,
nagybecskereki j. Lukácsfalva 1 p.,
nagyszentmiklósi j. Kis-Zombor 1 p., Német-Nagy-Szent-Miklós 2 u.,
zombolyai j. Magyar-Czernya 1 p.

KÖZGAZDASÁG

Takarékpénztári közgyűlések.

Március 4. Az első módosi hengermalom r.-t. VIII-ik évi rendes közgyűlése.
Március 4. A Nagybecskereki takaré- és előlegezési társaság az osztr.-magy. első általános tisztviselő-egyletnek XIII rendes közgyűlése.
Március 4. A „Bánlak községi hitelszövetkezet” III. évi rendes közgyűlése.
Március 8. A „Kis-zombori segély-egylet s hitelszövetkezet” XVI. évi rendes közgyűlése.
Március 18. A Toráki hitelszövetkezet mint az orsz. közp. hitelszöv. tagja rendes közgyűlése.

TÁVIRATOK.

A király utazása.

Budapest, február 26. (A „Torontál” ered. táv.) Ó felsége ma általános kihallgatást adott és szerdán elutazik Bécsbe.

Osztrák miniszterek Budapesten.

Budapest, febr. 26. (A „Torontál” ered. táv.) Goluchowszky közös külügyminiszter és Körber osztrák miniszterelnök tegnap Budapestre érkeztek Körber még a tegnapi nap folyamán látogatást tett Széll Kálmánnal.

Bucsuzó bankkormányzó.

Budapest, február 26. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar bank hivatalnokai tegnap bucsuztak Kautz Gyulától és átadták neki a mindnyájuk által aláírt emlékiratot. Bilinsky, az új kormányzó, ma megtekintette a budapesti főintézet helyiségeit.

A transzváli háboru.

Budapest, február 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) French tábornok a buroktól elfoglalt magaslatokat megtámadta. Igen sok bur elmenenekült, számosan elesetek.

Kronje hajlandó a kapitulációra, de az ifju transzvál burok ellene vannak.

A burok erős sáncokat hánynak táboruk körül. Mindenki csudálja nagy bátorságukat, további ellenállásuk majdnem reménytelen.

Az asszonyok és gyermekek a burok seregeinél tartózkodnak. Ezeknek Roberts följánlotta, hogy kiereszti őket a veszélyeztetett területéről. A burok visszautasították.

Budapest, febr. 26. (A „Torontál” eredeti táv.) Kolenzóbból jelentik: Buller csapatai heves csatát folytatnak a burokkal, akik igen erős állásban vannak és a heves ágyutiz legkevésbé ingatta meg a burokat.

Budapest, február 26. (A „Torontál” ered. táv.) Londonból jelentik: A „Times” szerint Paardbergnél február 21-én felgyújtották a bur táborát. A burok a Modder folyó medrében táboroznak, amely igen jól védi őket.

Kronjének bőven van élelmi szere és hősiessen kitart, bár a „Times” szerint menekülésre nincs kilátása.

Pretóriában nagy a rémület. Állítólag a burok kimerültek és békét óhajtanak.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1900. február 26.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	50 kilogr. ára		kilós	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Bánsági	ó	76	7.85	80	7.85	8.—
Tiszavidéki	„	76	7.50	80	7.95	8.30
Pestvidéki	„	76	7.30	80	7.90	8.05
Bácskai	„	76	0.—	80	0.—	0.—

R o z s	uj	elsőrendű	kilós	
			70-72	6.25 6.85
Á r p a	„	másodrendű	60-62	6.10 6.20
		takarmány	62-64	5.65 5.70
Z a b	„	égetni való	64-66	5.45 5.55
		sőrfőzésre való	64-66	0.— 0.—
T e n g e r i	ó	bánsági	39-41	5.85 5.45
		másnemű	—	4.75 0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, febr. 26. (A nagybecskereki Lolyd-társulat táv.) Ugy a kínálat, mint a vételkedv egyaránt kielégítő, az árak 10 fillérrel csökkentek métermázsánkat.

Köttetett:

Buza 1900 áprilisra	7.44—7.45
Buza 1900. szept.-re	7.71—7.72
Rozs áprilisra	6.32—6.33
Zab áprilisra	5.—5.01
Tengeri 1900. májusra	5.07—5.08

VASUT-ÜGY.

22174/900. szám. Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetemény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére 1900 és 1901 évben szükséges villamos világítására alkalmazandó akkumulátorok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen szállításra vonatkozó részletes módokat tartalmazó ajánlati felhívás a magy. kir. államvasutak igazgatósága E. I. szakosztályánál (Budapest VI. Andrásy ut 73. sz. III. em. 27. ajtószám) kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenként 1 korona m. k. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve, legkésőbb f. évi március hó 15-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak gépészeti főosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők, és a boríték ezen külcimmal látandó el: Ajánlat a 22174/900. számhoz.

Az ajánlott accumulatorok összértékének 5%-kal felérő bánatpénz legkésőbb f. évi március hó 14-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Bánatpénz nélküli vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módoszatok betartása mellett állítatnak ki, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1900. február havában.

Az igazgatóság.
(Utányomás nem díjazatik.)

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekről.

Ervényes 1899. november hó 1-től.

Érkezik:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 8 óra 49 p.; éjjel 9 óra 46 p.
Pancsováról: este 6 óra 09 p.
" (Antalfalva, Számos, Szécsányon át) d. e. 11 óra 46 p.

Antalfalváról: reggel 7 óra 21 p.
Temesvárról: délelőtt 11 óra 45 p.; este 6 óra 37 p.; éjjel 9 óra 46 p.

Verseczről: délelőtt 8 óra 49 p.; éjjel 9 óra 46 p.
Alibunárról: éjjel 9 óra 49 p.

Zombolyáról: (keskenyvágányú vonalon) délelőtt 11 óra 20 p.; este 6 óra 46 p.

Csőszelekről: (keskenyvágányú vonal) reggel 6 óra 24 p. (csak minden kedden, pénteken és vasárnap).

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarra:

Budapest—Nagy-Kikindáról: reggel 7 óra 52 p.; délután 4 óra 46 p.; éjjel 10 óra 22 p.

Indul:

a) a nagybecskerek-bégaparti (thév.) pályaudvarról:

Zombolyára: éjjel 3 órakor; délután 5 óra 30 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 07 p.
" (Szécsány, Számos és Antalfalván át) éjjel 3 órakor.

Antalfalvára: este 6 óra 40 p.
Temesvárra: éjjel 3 órakor; délelőtt 9 óra 31 p.; délután 5 óra 30 p.

Verseczre: reggel 5 óra 59 p.; délután 5 óra 30 p.
Alibunárra: reggel 5 óra 59 p.

Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) délelőtt 10 óra 36 p.; este 6 óra 03 p.

b) a nagybecskereki (nknbt) pályaudvarról:

Nagy-Kikinda—Budapestre: reggel 5 óra 46 p.; délelőtt 11 óra 49 p.; este 7 óra 05 p.

Hirdetések.

62. sz. 1900.

197—22

Pályázati hirdetmény.

A katalinfalvai községi takarékpénztárnál a 300 korona évi fizetéssel összekötött

könyvelői állás

betöltendő.

Biztosíték 4000 korona.
Pályázati kérvények alólirott előjárásnál 900. évi március hó 1-ig beadandók.
Katalinfalván, 1900. évi február hó 16-án.
Községi előjáróság.

438. tlkvi szám 1900.

201—1.1

Árverési hirdetmény és feltételek.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság a Nagybecskereki takarékszövetkezetnek, mint részvénytársaságnak, a csatlakozást nyert Pancsovai népbank részvénytársaságnak, a Nagybecskereki Népbank részvénytársaságnak, Tolveth Istvánnak és a Pesti magyar kereskedelmi banknak és a Torontálmegyei takarékszövetkezetnek, a Torontálmegyei takarékszövetkezetnek és a Pesti magyar kereskedelmi banknak Ranits Cziril ellen 600 frt, 360 frt, 3178 frt 82 kr, 4600 frt, 125 frt s illetve 8335 frt 96 kr. tőkék s ezek járulékeinak kielégítése iránt folytatott végrehajtási ügyében a Nagybecskereki Népbank részvénytársaság által 7954/1899. sz. a. tett utóajánlat folytán az 5264/1899. tlkvi számú hirdetmény, mint egyszersmind az árverést rendelő végzés alapján fogantatott árverésnek hatályon kívül helyezése mellett az ezen kir. járásbíró területén Tomasevác község határában fekvő és a tomaseváci 2108. sz. tlkvben felvett 232. sz. ház és 200 ööl házhelyre 1120 kor. becsárban az újabb árverést a temesvári kir. itélőtáblának 3593/1899. sz. végzésé-

hez képest az 1881. évi 60. t. cikk 187. §-a alapján elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közzé teszi.

A nyilvános árverés Tomasevác község házában 1900. évi március hó 14 ik napján d. u. 2 órakor fog megtartatni a következő, ugy a tlkvi hivatalban, mint Tomasevác községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. A kikiáltási ár a becsár.
 2. Ezen árverésen a fenti ingatlan az utóajánlattevő által ígért 1104 korona 80 filléren alul eladatni nem fog.
 3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kikiáltott kezéhez letenni.
- Az árverési feltételek többi pontjai a tlkvi hivatalban s Tomasevác község-házánál megtekinthetők.

Perlaszon, 1900. évi január hó 23-án, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

(P. H.)

Tóth,
kir. aljbró.

Tüzifa.

Kizárólag elsőrendű legfinomabb minőség.

Mérsékelt áron.

Valódi porosz szalon-köszén.

Kapható:

Kurländer Imre-nél Nagybecskerek,
Korona utca 585/II. (Telefon 35. sz.)

Kurländer-udvar

Gizella-part (Telefon 89. sz.)

44—53.27

A Kurländer-udvarban több célszerűen épített üzlethelyiség kiadandó.

H i r d e t é s e k

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.